

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

Art. III. Vtru[m] manûs impositio ad ordinatione[m] Sacerdotis & Diaconi
essentialiter requiratur, vel sola instrumentorum traditio, cum forma
verborum ipsi correspondente, tora essentiam ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

ad Eucharistiam ordinatur; unde cum preparatio materiae consecrandae magis ordinetur ad Eucharistiam, quam portatio cerei ad Evangelium, dicendum est, essentiam Ordinis Acolytatus consistere in traditione, non candelabri cum cereo, sed urceoli vacui cum verbis formae ipsi correspondentis, subindeque in datione urceoli imprimi characterem. Idem cum proportionem asserendum est de ostiariatu, cum enim ex duobus actibus in quibus ejus exercitium consistit, nimirum convocare ad officium divinum, & aperire & claudere Ecclesiam, ut fideles intersint sacrificio, & infideles, vel indigni, quales sunt excommunicati, arceantur; iste magis accedat ad ministerium Sacramenti Eucharistiae, farentur omnes, essentiam hujus ordinationis consistere in traditione, non cimballi, sed clavium Ecclesiae, tanquam in materia, & in verbis quae tradendo talem materiam dicit Episcopus, velut in forma. Unde reliqua quae sunt ab Archidiacono, ducente Ostiarios ad fores Ecclesiae, & campanarum funes tradente, non sunt de essentia hujus Ordinis; quia non traduntur ab Episcopo, sed exercitium quoddam muneris dati Ostiario.

41 Dico secundò; materia Subdiaconatus est contactus calicis vacui, & patenae vacuae; forma verò hæc verba: *Videte ejus ministerium vobis traditur, ideo vos admittite, ut ira vos exhibeatis, ut Deo placere possitis.* Est contra aliquos, qui videntes formam alii Sacramenti essentialem exprimi verbo imperativo, per illud verbum, *Accipite potestatem &c.* existimant formam Subdiaconatus exprimi his verbis, quae proferuntur etiam ab Episcopo: *Accipite potestatem cantandi Epistolam*, subindeque contactum libri Epistolarum esse materiam hujus Ordinis. Nihilominus cum Concilium Florentinum expresse asserat materiam hujus Sacramenti esse contactum calicis vacui, & patenae vacuae; forma verò & materia debeant proportionem & similitudinem habere, omnino tenendum est, formam Subdiaconatus consistere in verbis supra dictis, quae proferunt Episcopus, cum calicem vacuum & patenam Subdiacono porrigit. Addo quod, cum Ordinis Sacramentum consistat in potestate exercendi actum ipsius principalem, & ex duobus actibus qui Subdiacono competunt, nempe legere Epistolam, & deferre calicem vacuum ad altare, Sacerdotique seu Diacono materiam Eucharistiae consecrandam ministrare, potior sit secundus, utpote vicinior ministerio Sacerdotis, & consecrationem Eucharistiae, inde est quod in traditione calicis vacui character Subdiacono imprimatur, subindeque forma Subdiaconatus consistat in verbis illis, *Videte ejus ministerium vobis traditur &c.* quae tunc ab Episcopo proferuntur. Unde D. Thomas hic quaest. 38. art. 1. ad 2. Principalis actus Subdiaconi est in hoc quod cooperatur circa materiam Sacramenti, & ideo characterem accipit in hoc quod datur ei calix ab Episcopo.

43 Dices, Diaconatus Ordo confertur, quando Episcopus tradit librum Evangeliorum ipsi ordinando dicens: *Accipe potestatem &c.* Ergo etiam character Subdiacono imprimatur, quando Episcopus tradit librum Epistolarum, sub his verbis: *Accipe potestatem.*

Sed nego consequentiam, tum quia argumentum à simili non valet in his quae pendent ex institutione; tum etiam, quia, ut recte discut-

rit D. Thomas hic quaest. 37. art. 5. ad 4. *Diaconi est media inter potestatem Subdiaconi & Sacerdotis. Sacerdos enim directe habet potestatem per corpus Christi, Subdiaconus autem super ius tantum; sed Diaconus super corpus Christi in respectu contentum, unde ejus non est tangere corpus Christi, sed portare corpus in patena, & dispensare sanguinem eum calice; & ideo ejus potestas ad actum principalem non potuit exprimi, nec per dationem tantum, nec per dationem materiae; sed exprimitur potestas ejus ad actum secundarium tantum, in hoc quod datur ei liber Evangeliorum, & in hac potestate intelligitur alia. Et ideo in ipsa libri datione exprimitur character.*

B Quæres, qualis contactus materiae requiratur in ordinando?

Respondeo duas circa ejus qualitates resolutionem verari celebres & probabiles sententias. Quidam enim apud D. Thomam hic quaest. 34. art. 5. in tertio argumento, putant non esse necessarium, ut ordinandus physice contingat materiam, sed sufficere ut extensione manuum ostendat se eam ab ordinante acceptare, quod est moraliter eam contingere. Quam sententiam in responsione argumenti admittit ut probabilem, eamque plures ex recentioribus Theologis & Casuistis sequuntur; alii vero physicum materiae contactum in ordinando requirunt, ut

C hæc sententia tunc ac probabilior est, tum quia est communior, & in eam S. Doctor locum citato ut probabilior inclinatur, dicens: *Ipse verba forma videntur ostendere, quod actum materiae sit de essentia sacramenti, quia dicitur, accipe hoc non illud.* Tum etiam, quia alias materia non videtur sufficienter ordinando applicari; nam cum hoc consistat in re physica, videtur physicum contactum requirere. Et hoc confirmat sollicitudo quam omnes prudentes hujus sacramenti ministri adhibent, ut ordinandus physice materiam tangat. Non est tamen necessarium, quod tangat proxime singula quae pro materia offeruntur, sed sufficit quod in ordinatione Sacerdotis verbi gratia, tangatur calix superpositus patenae; quae magis necessarium est tangi hostiam ipsam, patenae superpositam, quam vinum in calice contentum; quod certe nullus ordinandus tangit. Quod propter nullos scrupulosiores notare obiter hic volui.

ARTICULUS III.

Utrum manus impositio ad ordinationem Sacerdotis & Diaconi essentialiter requiratur, vel sola instrumentorum traditio, cum forma verborum ipsi correspondentem, essentiam ordinationis Sacerdotum & Diaconorum constituat?

E Pro intelligentia & resolutione hujus tituli quæstionis, sciendum est, in Ecclesia Latina ordinari Diaconum duplici ceremoniarum, quarum prima est impositio manuum Episcopi cum hac verborum forma, *Accipe Spiritum Sanctum ad robur, & ad resistendum Diabolo & tentationibus ejus.* Posterior est traditio libri Evangeliorum, cum prolatione horum verborum: *Accipe potestatem legendi Evangelium in Ecclesia Dei &c.* Similiter Sacerdos in Ecclesia Latina duplici ceremoniâ ordinatur, nempe per impositionem

strumentorum, id est patenae, cum hostia superposita, & calicis cum vino, cum hac verborum forma: *accipe potestatem offerendi sacrificium* &c. & impositione manuum Episcopi ordinantis, quae duplex est, una quae fit initio ipsius ordinationis simul ab Episcopo & duobus Sacerdotibus; aliam quae fit in fine Missae, quando Episcopus super caput Sacerdotis manus imponens ait: *Accipe Spiritum Sanctum: quoniam remisisti peccata, remittantur eis* 3. & de ista praecipue est difficultas & controversia inter Theologos, an sit de essentia ordinationis Sacerdotalis, vel ceremonia omnino accidentalis? Nam D. Bonaventura, Durandus, Beccanus, & Arcudius, existimant in ea totam essentiam ordinationis Sacerdotum consistere; & similiter totam essentiam Diaconatus sitam esse in impositione manuum Episcopi, quae fit ante traditionem libri Evangeliorum. Alij vero docent, tam potestatem instrumentorum, quam impositionem manuum esse de essentia utriusque ordinationis, subindeque duas materias & duas formas partiales, ad plenam essentiam constituendam, admittunt. Ita Scotus, Bellarminus, Coninck, Henriquez, & alij ex Recentioribus. Vazquez autem facit quidem totam essentiam Ordinis Diaconatus consistere praecise in traditione libri Evangeliorum, cum formula verborum ipsi correspondente, sed docet impositionem manuum esse de essentia Ordinationis Sacerdotis. Demum Soto in 4. dist. 24. art. 4. vult impositionem manuum esse ceremoniam omnino accidentalem. Alij vero ex nostris Thomistis, ut Nugno & Candidus, concedunt quidem illam non esse de essentia ordinationis Sacerdotis & Diaconi; dicunt tamen esse de illius perfectione & integritate, eo fere modo, quo satisfactio est de integritate sacramenti poenitentiae, licet non sit pars essentialis illius.

S. I.

Verior & probabilior sententia, duplici conclusione statuitur, & explicatur.

- D**ico primo, sola instrumentorum traditio, cum forma verborum correspondente, constituit totam essentiam ordinationis Sacerdotum & Diaconatus, subindeque manuum impositionem non est de illius essentia.
- 45 Prima pars probatur primo ex Florentino in Decreto Eugenij, ubi sic dicitur: *Ordinis materia est illud per cuius traditionem confertur Ordo; sicut Presbyteratus traditur per calicem cum vino & patenam cum pane potestatem. Et paulo post: Forma Sacerdotij talis est: Accipe potestatem offerendi sacrificium. Quibus verbis Concilium pro materia Presbyteratus assignat tantum potestatem calicis cum vino, & patenae cum pane: Ergo censet, manuum impositionem, nec totalem, nec partialem esse Ordinis Sacerdotalis materiam.*
- 86 Probatur secundo ex Tridentino sess. 22. cap. 1. ubi Apostolus tunc novi Testamenti Sacerdotes constituisse Christus dicitur, cum corpus & sanguinem suum ut sumerent tradidit, & eisdem ac eorum in sacerdotio successoribus offerrent, praecepit per haec verba: *Hoc facite in meam commemorationem, ut Ecclesia semper intellexit. At horum verborum loco, in Sacerdotis Ordinatione, ponuntur haec: Accipe potestatem offerendi sacrificium &c. Ergo per ista verba, & per calicis cum vino, & patenae cum pane potestatem, quae tunc fit, cum proferuntur ab Episcopo, Diaconi constituuntur Sacer-*

Tom. V.

A dotes, subindeque manuum impositio non est de essentia Ordinationis sacerdotalis, sed sola instrumentorum traditio, cum forma verborum ipsi correspondente, totam illius essentiam constituit.

Probatur tertio eadem pars ratione fundamentalis: Impositio manuum non est de essentia Ordinationis sacerdotalis, nec totalis vel partialis ipsius materia, si ante illam character sacerdotalis imprimatur: Sed character sacerdotalis imprimitur ante impositionem manuum, nimirum in ipsa traditione instrumentorum, cum forma verborum ipsi correspondente: Ergo impositio manuum non est de essentia Ordinationis sacerdotalis, nec materia; vel forma partialis illius, sed sola instrumentorum traditio, cum forma verborum ipsi correspondente, totam essentiam Ordinationis Sacerdotum constituit. Major patet, nullum enim sacramentum habet effectum sibi proprium, gratiam scilicet, vel characterem, antequam adiacent omnia ipsi essentialia: Idem enim ut tacite occurritur militariae quae possit fieri in contrarium in sacramento Eucharistiae, consecratio unius speciei non dependet, quoad suum valorem & effectum, a consecratione alterius; quia essentia huius sacramenti, in ratione sacramenti, consistit tota in consecratione unius speciei, ita ut consecratio alterius sit tantum de eius integritate. Minor vero probatur primo ex D. Thoma sic quae 37. art. 5. in corp. ubi sic concludit: *ad missae dationem calicis, sub forma verborum determinata, character sacerdotis imprimitur.*

Secundo probatur ratione: Episcopus profert porrigendo calicem haec verba: *accipe potestatem offerendi sacrificium* &c. quae potestas est ipsi se character sacerdotalis: Ergo cum verba illa debeant statim esse vera, & habere effectum quem significant, dicendum est ante impositionem manuum, in ipsa traditione calicis, imprimi characterem sacerdotalem.

Tertio, Neomitis, seu sacerdotes recenter ordinati, antequam manus illis imponantur, cum illis verbis: *accipe spiritum sanctum* &c. simul cum Episcopo proferunt verba consecrationis: Sed hoc non permetteretur, nisi iam haberent potestatem ad consecrandum corpus & sanguinem Christi, subindeque characterem sacerdotalem, qui nihil aliud est quam talis potestas: Ergo ante impositionem manuum, sacerdotes recenter ordinati habent characterem sacerdotalem.

Quarto, cum aliquis Ordo habet plura officia, tunc confertur character, quando datur potestas exercendi officium magis praecipuum, ut patet in ordinibus Ostiarj, Acolyti, & Subdiaconi: Sed ex duobus officiis quae habet Sacerdos, nimirum offerre sacrificium, seu Eucharistiam conficere, & remittere peccata, istud est finis principis & secundarium: Ergo character sacerdotalis non imprimitur, quando Episcopus imponendo manus, dat potestatem remittendi peccata, sed quando porrigendo calicem, dat potestatem offerendi sacrificium.

Quinto, Judas, tamen si solum offerendi sacrificij potestatem in nocte cenae cum alijs Apostolis receperit, characterem Sacerdotalem habuit: fuit enim verus Sacerdos novi Testamenti, ut ex verbis illis Psalmi 108. quae S. Petrus Act. 1. ad illum pertinere indicat, colligitur: *Episcopatum eius accipiat alter* 3. Hoc est sacerdotium,

Q. 99. 2

tium,

tium; respondens, ut Chrysostomus in eum locum homil. 3. commentatur: Ergo character Sacerdotalis imprimitur ante impositionem manuum, cum datur potestas offerendi sacrificium.

88 Secunda pars conclusionis, quæ asserit impositionem manuum non esse de essentia Ordinationis Diaconorum, probatur primò ex Florentino in Decreto Eugenii, ubi post verba illa suprâ relata: Presbyteratus traditur, per calicem cum vino, & patenam cum pane porrectionem, statim subdit: Diaconatus per libri Evangeliorum dationem; nullam prorsus mentionem faciendo de manuum impositione: At si Concilium existimasset impositionem manuum esse materiam saltem partialem Diaconatus, non debuisset illam subtrahere: Ergo impositio manuum non est de essentia Ordinationis Diaconorum.

89 Confirmatur: Gregorius IX. in cap. Presbyter, de Sacramentis iterandis, sic ait: Presbyter & Diaconus, cum ordinantur, manus impositionem corporali ritu ab Apostolis introducto recipiunt. Quod si omisum fuerit, non aliquatenus iterandum, sed statim tempore ad quosmodi Ordines conferendos caute supplendum quod per errorem extitit prætermisum: At hæc doctrina de non iteratione huius Sacramenti in tali casu esset falsa, si non in sola traditione libri Evangeliorum, cum sua formula, consisteret essentia Ordinationis Diaconi: Ergo &c.

90 Probatur secundò eadem pars hac ratione: Ille tantum ritus est de essentia Ordinationis Diaconi per quem ministerium ipsi peculiare significatur: Sed per manus impositionem, & verba illi correspondentia, nullum ministerium Diacono peculiare significatur: non quidem per manuum impositionem, ut constat; neque per verba illa ipsi correspondentia: Accipe Spiritum sanctum ad robur, ad resistendum diaboli & tentationibus ejus; utpote quæ sunt generalia, & cuilibet Ordinationi possent convenire: Ergo impositio manuum sub præscripta forma verborum, non est de essentia Ordinationis Diaconi.

91 Dico secundò, Impositionem manuum non esse ceremoniam aliquam omnino accidentalem Ordinationi Sacerdotali, sed ad ejus integritatem pertinere.

Probatur breviter: Possè à peccatis absolvere pertinet ad integritatem Sacerdotii: Sed per impositionem manuum quæ fit ab Episcopo in fine Missæ, hæc verba proferente: Accipe Spiritum sanctum, quorum remisit peccata, remittuntur ei: Sacerdos accipit potestatem remittendi peccata, cum talis potestas per hæc verba significetur: Ergo talis impositio manuum pertinet ad integritatem Ordinationis Sacerdotalis. Minor patet, Major etiam certa videtur: Sacerdotium enim ex diversis constat officiis, sicut corpus integratur ex pluribus membris, videlicet ex officio sacrificandi, & ex officio absolvendi à peccatis; quorum primum est præcipuum, & subindeque cum datur potestas illud exequendi, character Sacerdotalis imprimitur, ut præcedenti conclusione ostensum est; secundum verò est minus principale; unde cum datur Sacerdoti potestas absolvendi à peccatis, non imprimitur character, sed tantum datur argumentum gratiæ ad ritè exercendum tale munus: hoc enim denotant verba illa Episcopi, Accipe Spiritum sanctum; neque enim Spiritus sanctus datur sine infusione gratiæ: Unde Tridentinum sess. 23. cap. 3. sic ait: Si quis dixerit per sacram ordinationem non dari

Spiritum sanctum ac prout frustra episcopus dicit: Accipe Spiritum sanctum, anathema sit: Ergo impositio manuum est de integritate Ordinationis Sacerdotalis, eo modo quo latius dictum est in integrali Sacramenti Perfectione.

Ex hoc intelliges, quod si aliqui ex Negativis, seu Sacerdotibus recentè ordinatis, Episcopus non imponeret manus, ille quidem non verus Sacerdos, cum posset offerre Sacramentum Missæ, & Eucharistiam conficere; non tamen perfectus Sacerdos, quia deest ei completum ad integritatem Sacerdotii novæ legis requisitum, nimirum potestas absolvendi à peccatis.

S. II.

Solvuntur objectiones.

Obijcies primò contra primam conclusionem: In Scriptura, Conciliis, & SS. Patribus Sacerdotium & Diaconatus confertur duntaxat per manuum impositionem: Ergo hæc est de essentia utriusque ordinationis. Consequenter videtur legitima, Antecedens vero patet ex Apostolo 1. ad Timotheum 4. & 2. ad Timotheum 1. ubi Motheus dicitur ordinatus in Sacerdotem, vel Episcopum, per impositionem manuum, Item Actuum 6. septem primi Diaconi ordinantur ab Apostolis per manuum impositionem: Hos (ait sacer textus) statuerem autem in Episcopum, & presbyteros in presbyteros, & diaconos in diaconos. Similiter Concilium Nicaenum cap. 13. imponere manus, idem esse indicat, quod præterea ordinarè: & Concilium Carthaginense cap. 3. sic ait: Presbyter cum ordinarè, postquam benedixerit, manum super caput ejus imponat. Dionysius etiam cap. 5. Ecclesiastica Hierarchia expresse docet, Episcopum, Sacerdotem, & Diaconum consecrari per manus impositionem. Idem docent frequenter alii SS. Patres, unde Græci ordinationem vocant χειροτονία, id est manuum impositionem.

Confirmatur: Nisi manuum impositio sit de essentia Ordinationis Sacerdotum, & Diaconorum, nullo Scripturæ vel Patrum testimonio probari poterit contra Hæreticos talen ordinationem esse Sacramentum, quia Scripturæ & SS. Patres, qui asserunt per talen ordinationem conferri gratiam, dicunt eam conferri per manuum impositionem, ut patet ex illo testimonio de dignitate Sacerdotali cap. 5. Hæc manuum impositio, & Deus largitur gratiam.

Confirmatur amplius ex Tridentino sess. 23. cap. 3. ubi loquens de Extrema Unctione dicitur, ejus ministerium esse Episcopum, vel Presbyterum, cum, ritè ordinatum, per manus impositionem, ritè ordinatum, si ritus ille non esset essentialis tali ordinationi: Ergo &c.

Ad objectionem respondeo. Scripserunt Concilia, & SS. Patres loca citatis loqui de Sacerdotio & Diaconatu, collato tempore Apostolorum; tunc enim per solam manuum impositionem conferebantur, ut titulus missæ clarabimus. Vel ordinationes illas impositionem manuum appellantes, eo quod talis ceremonia, ad integritatem & complementum illarum spectet, ut conclusione secunda ostendimus.

Ad primam confirmationem, nego Antecedens: Quamvis enim Scripturæ, & SS. Patres, qui asserunt Ordinem conferri gratiam, dicant eam conferri per manuum impositionem, non

tamen traditio instrumentorum, cum forma verborum ipsi correspondente, quae modo fit in Ecclesia Romana, quando Ordo confertur, est ritus non formaliter, sed materialiter tantum diversus ab impositione manuum, quae tempore Apostolorum fieri solebat, ut constabit ex infra dicendis, non minus efficaciter concluditur contra Sectarios, Ordinationem quae fit modo in Ecclesia Romana, esse verum sacramentum, quam eam quae fiebat tempore Apostolorum, & initio nascentis Ecclesiae.

58 Ad secundam respondeo, Tridentinum loco citato tantum definire, ministrum Extremae-Unionis esse solum Sacerdotem; obiter verò dixisse illum debere esse ordinatum per manuum impositionem; neque ad hoc verificandum opus esse, quod manuum impositio sit de essentia ordinationis sacerdotalis, sed sufficere quod sit de integritate illius; unde concessa Majori, neganda est Minor. Si verò queras, cur Concilium ibi potius mentionem fecerit impositionis manuum, quam perfectionis instrumentorum? Respondeo breviter, hoc idem dixisse Concilium, quia Extrema-Unionis, cuius occasione illud adest, ministratio ad eam potestatem pertinet, quae in manuum impositione confertur, quasi appendix quaedam remissionis peccatorum, ut in Tractatu de Extrema-Unionis declaravimus; ibi enim ostendimus, Sacramentum Extremae-Unionis esse Sacramenti poenitentiae completivum, quia sicut illud peccata, ita illud peccatorum reliquias abstergit.

59 Obijcies secundo: Illud quod est sensibile, & causativum gratiae, pertinet essentialiter ad rationem Sacramenti. Sed manuum impositio in ordinatione Sacerdotum & Diaconorum, est signum sensibile, & effectivum accipus gratiae, ut docet D. Thomas hic quaest. 37. art. 5. in corp. ubi sic ait: Per manus impositionem datur plenitudo gratiae per quam (ministri) ad magna officia sunt idonei, & ideo soli Diaconibus & Sacerdotibus fit manus impositio, quia eis competit dispensatio sacramentorum &c. Ergo manuum impositio in ordinatione Sacerdotum & Diaconorum pertinet essentialiter ad rationem Sacramenti.

60 Respondeo Majorem non esse univ. saliter veram, satisfactio enim in Sacramento poenitentiae, est aliquid sensibile, & causativum accipus gratiae, & tamen non est de essentia, sed tantum de integritate illius Sacramenti. Idem dicendum de impositione manuum, quae fit in ordinatione Sacerdotum; quamvis enim illa sit aliquid signum sensibile, causativum augmenti gratiae, non sequitur quod sit pars essentialis talis ordinationis, sed sufficit quod sit de ejus integritate; non enim in impositione manuum abundantior gratia causatur, ex eo quod tunc fiat novum Sacramentum, aut novus ordo, sed quia praecedens completur complemento integrali; eo quod character Sacerdotalis tunc accipit novam perfectionem realem, ratione cuius potest ligare & absolvere, quod ut ritus à Sacerdotibus fiat specialis gratia requiritur.

61 Obijci tertio: Si sola instrumentorum traditio, cum forma verborum ipsi correspondente, constitueret totam essentiam ordinationis Sacerdotum & Diaconorum, sequeretur quod in Ecclesia Graeca non servarentur ea quae sunt essentialia Sacramento Ordinis, ex parte materiae & formae: Sed hoc dici nequit: Ergo nec illud. Minor est certa, quia certum est validas esse

Græcorum ordinationes. Primo, quia sunt non solum à schismaticis, sed etiam ab iis qui ad unionem cum Ecclesia Romana accesserunt; idque etiam Romae in propria Ecclesia, sciente & tacite saltem approbante Summo pontifice. Secundo, quia ordinati à Graecis non reordinantur à Latina Ecclesia, quando à schismate recedunt, & ad eam convertuntur: Tertiò, quia in Concilio Florentino coacto ex Graeca & Latina Ecclesia, Latini hac de re nullum dubium Graecis moverunt; sed illos pro veris Episcopis & Sacerdotibus habuerunt; in quibus etiam Bessarion, Nicænus Episcopus, in Cardinalem S. Romanae Ecclesiae, ab Eugenio promotus fuit. Quarto, quia durum videtur dicere, tam illustrem portionem gregis Christi, carere & caruisse vero Sacerdotio, & Basilium, Gregorium, Athanasium, Chrysostomum, &c. non Episcopos, sed Apostolos extitisse. Denique, quia expressè asseritur in capite quod translationem, extra de temporibus ordinandorum, Græcorum ordinationes esse validas. Probatur ergo sequela Majoris: In Ecclesia Graeca cum ordinatus Sacerdos, Episcopus non porrigit illi calicem cum patena, nec profert verba illa quae à Latine Episcopis proferri solent: Accipe potestatem offerendi sacrificium; sed tantum manus imponit cum pallio, profertendo ista verba: Divina gratia qua semper infirmam sanat, & quae desunt supplet, promoveat N. venerabilem Diaconum in Presbyterum. Oremus igitur pro eo, ut veniat super ipsum gratia sanctissimi Spiritus. Similiter Diaconus in Ecclesia Graeca non ordinatur; Neut in Latina, per traditionem libri Evangeliorum, cum prolacione horum verborum, Accipe potestatem legendi Evangelium in Ecclesia Dei; sed per solam manuum impositionem, & haec verba: Divina gratia, qua semper infirmam curat, & imperfectum perficit, promoveat N. reverendum Subdiaconum in Diaconum. Oremus igitur pro ipso, ut veniat super ipsum gratia sanctissimi Spiritus. Ita refert Arcudius Author Graecus lib. 6. de Sacram. cap. 2. & Cardinalis Delugo disp. 2. de Sacram. in genere sect. 5. testatur se vidisse Romanos Graecos Episcopos hoc ritu Ordines conferentes: Ergo si sola instrumentorum traditio, cum forma verborum ipsi correspondente, constitueret totam essentiam ordinationis Sacerdotum & Diaconorum, sequeretur quod in Ecclesia Graeca, non servarentur ea quae sunt essentialia Sacramento Ordinis, ex parte materiae & formae.

Huic difficillimae objectioni respondeo, negando sequelam Majoris; licet enim in Ecclesia Graeca Sacerdotum & Diaconatus per solam impositionem manuum, cum verbis relatis conferantur, non sequitur tamen quod in Ecclesia Graeca non serventur ea quae sunt essentialia Sacramento Ordinis, ex parte materiae & formae; quia nimirum Christus non determinavit in specie materiam & formam huius Sacramenti, sed genericè tantum instituit, ut loco materiae adhiberetur signum aliquid sensibile, significativum potestatis quae traditur; & loco formae adhiberentur verba eandem potestatem sufficienter exprimentia. Hoc autem reperitur in utraque Ecclesia Latina & Graeca, unde utraque servat omnia essentialia à Christo instituta; quamvis determinatio signi sensibilis & materialis, praedictam potestatem significantis, diversa sit apud Graecos & Latinos: imò & in ipsa Ecclesia Latina, pro di-

verſis temporibus: nam tempore Apoſtolorum, & initio Eccleſiæ, determinatio iſtius ſigni ſenſibilis & materialis, ad manus impoſitionem facta eſt ab Apoſtoliſ, ut indicat Gregorius IX. cap. *Presbyter* de Sacramentis non iterandis, ubi expreſſe affirmat, manus impoſitionem quā Sacerdotes ordinantur, eſſe ritum introductum ab Apoſtoliſ, patetque eos ſic ordinari Diacōnos Act. 6. & Presbyteros Act. 14. & 1. ad Timoth. 1. quem ritum Græca Eccleſia huc uſque ſervavit: Latina verò Eccleſia, ad maiorem expreſſionem poteſtatis per Ordinem collatæ, tale ſignum ſenſibile ad porrectionem inſtrumentorum, cum præſcripta forma verborum determinavit. Quare utraque Eccleſia ſervat eſſentia ſua Sacramenti, & tantum differt penes accidentalem determinationem ſigni ſenſibilis, & verborum.

63 Potest hæc ſolutio illuſtrari & explicari exemplo deſumpto ex Sacramento matrimonii: Chriſtus enim matrimonii materiam & formam inſtituit, conſenſum contrahentium, externis verbis, aliſve ſignis expreſſum: Hæc autem ſigna non determinavit in particulari, ſed reliquit ea communi uſui & voluntati contrahentium. Unde ſicut talia ſigna in Sacramento matrimonii ſunt quidem determinata à Chriſto, ſecundum rationem ſuam formalem, ſive ſignificationem, quæ ſuus voluit determinatè eſſe talia, quæ rem certam determinatè ſignificent; indeterminata tamen ſecundum eſſe materiale: ita inſtituit materiam Ordinis, ſecundum rationem formalem determinatam, quæ ſcilicet determinatè ſignificaretur hic & nunc ordinato tribui certam poteſtatem Eccleſiaſticam; indeterminatam tamen ſecundum eſſe materiale, quatenus reliquit in poteſtate Eccleſiæ, per traditionem huius vel illius rei, huius poteſtatis collationem ſignificare. Sicut tamen non eſt in cuiusque poteſtate, per quodvis verbum quodvis ſignificare, ſed hoc pender à communi uſui; ita non eſt in poteſtate alicujus particularis Episcopii, per cuiusvis rei traditionem, prædicta poteſtatis collationem ſignificare, ſed hoc pender à determinatione Eccleſiæ, quæ inſtituit ut hoc fieret in Sacerdotio per traditionem calicis cum vino, & patenæ cum pane; & in Diaconatu, per traditionem libri Evangeliorum, & verbis eis respondentibus, & ſic de cæteris Ordinibus.

64 Ex his intelliges, Sacerdotium vel Diaconatum collatum tempore Apoſtolorum, vel quod modo conferitur in Eccleſia Græca, non eſſe ſpecie diſtinctum à noſtro, ſed tantum accidentaliter; quia licet habeant diverſas materias & formas; illa tamen diverſitas non eſt formalis, ſed tantum materialis, eò quod ordinantur ad eundem effectum ſignificandum & cauſandum, & unitas vel diverſitas ſpecifica ſigni, ex unitate vel diverſitate ſpecifica rei ſignificatæ ſumatur. Idem cum proportionem dicendum eſt de Sacramento Confirmationis, quod per ſolam manuum impoſitionem ab Apoſtoliſ interdum conferebatur, vel de eo quod modo à Græcis ſub hac verborum forma conferitur: *Signaculum domini Spiritus ſancti*. Illud enim, ob eandem rationem, non differt ſpecie à noſtro, cujus materia eſt chriſma ab Episcopo conſectum, & forma hæc verba quæ ab eo proferuntur: *Conſigno te ſigno crucis, & confirmo te chriſmate ſalutis, &c.*

DISPUTATIO III.

De miniſtro & ſubjecto Sacramenti Ordinis.

Leet iſtud Sacramentum reſpicit tantum ſuum miniſtrum & ſubjectum ſed etiam proprium effectum, qui eſt duplex, gratia nimirum ſanctificans, cum pure ad ſpectuſ ſua auxilia, neceſſaria ad dignè operandum actus proprios Ordinis ſuſcepi, & charitatis, &ve poteſtas ſpiritualis, ad eliciendum illos ad valide & ex officio; quia tamen de hoc poſtea effectum fuſe egimus in Tractatu de Sacramento in communi, de miniſtro tantum & ſubjecto huius Sacramenti, nobis reſtat diſcurrendum. Unde ſit

ARTICULUS PRIMUS.

Quis ſit miniſter Sacramenti Ordinis.

Certum & indubitatum eſt apud omnes Catholicos, ſolum Episcopum eſſe ordinatum miniſtrum Sacramenti Ordinis, tum quia hoc aperte definierunt Florentinum in litteris Eugenii, & Tridentinum ſell. 23. can. 7. ubi dicitur Episcopos eſſe Presbyteris ſuperiores, & habere poteſtatem confirmandi & ordinandi, quæ non eſt illis communis cum Presbyteris. Tum etiam, quia in Scriptura multoties dicitur quod Episcopi ordinant, videlicet: Act. 14. ad Titum 1. & 2. ad Timoth. 1. nullquam verò quod alii Sacerdotes conferant hoc Sacramentum. Ratio etiam ſuffragatur, nam ſolus Episcopus eſt Chriſti reipublice præſectus & patriarcha, ſive Sacramentorum princeps: ſed ſolum principem & præſectum, perimè officii & miniſteria conferre & diſtribuire: Ergo &c. Item ſolus Episcopus eſt miniſter ordinis conſecrationis vaſorum, & collationis Sacramenti Confirmationis: At nobilioſiori modo inquit Thomas hic quaſt. 78. art. 2. applicatæ miniſtri ad cultum divinum, per Ordinem, quàm vaſa ſacra; & Sacramentum Ordinis eſt quid excellentius, quam Sacramentum Confirmationis. Ergo ordinarius miniſter Ordinis, non eſt alius quam Episcopus.

In hoc, ut dixi, conveniunt omnes Catholici, ſed difficultas eſt & gravis controverſia inter Theologos, an ſimplex Sacerdos ex commiſſione ſummi Pontificis poſſit eſſe miniſter ordinarius huius Sacramenti, & Ordineſive Majores ſive Minores valide conferre: Id eundem de omnibus Ordinibus affirmat Angelus verbo Ordo 2. num. 2. ſequitur Innocentium IV. ubi citatum, Paſormitanum cap. *Quantum*, de conſecrat. num. 9. & ex Recentioribus Vazquez diſputa. 4. cap. 4. Alii verò exiſtimant, non poſſe ſimplex Sacerdotem ex commiſſione Pontificis conferre Presbyteratum, & tamen Minores Ordines, & Diaconatum, ac Subdiaconatum. Ita Franciſcus Amicus, Martinus, & alii Recentiores. Alii ad affirmant tantum de Subdiaconatu, & quatuor Minoribus, in Suarez, Tellerus, Henriquez, Coninck, & alii. Denique negant alii de omnibus Ordinibus majoribus, & concedunt ſolum de quatuor Minoribus.